

**TASHKILOTLARDA INTELLEKTUAL RESURLARDAN FOYDALANISH
DARAJASINI OSHIRISH VA TAKOMILLASHTIRISH**

Abduvohidova Gulshan Akmalovna
Samarqand Iqtisodiyot va Servis Instituti
“Menejment” kafedrası assistenti

Annotatsiya. Maqolada tashkilotlarda intellektual resurslardan foydalanish darajasini oshirish va takomillashtirishning asosiy yondashuvlari tahlil qilingan. Xodimlarning bilim, ko'nikma va tajribasi, shuningdek, zamonaviy texnologiyalar va bilimlarni boshqarishning raqobat ustunliklarini shakllantirishdagi ahamiyati yoritilgan. Inson kapitalini rivojlantirish, innovatsiyalarni joriy etish, jarayonlarni raqamlashtirish va ma'lumotlarni tahlil qilish kabi jihatlar alohida e'tibor qaratilgan. Xizmatlar sifatini oshirish, xarajatlarni kamaytirish va bozordagi mavqeni mustahkamlash uchun intellektual resurslarni boshqarishga tizimli yondashuvning muhimligi ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: intellektual resurslar, inson kapitali, avtomatlashtirish, raqamlashtirish, bilimlarni boshqarish, innovatsiyalar, ma'lumotlarni tahlil qilish, samaradorlikni oshirish, raqobatbardoshlik.

Kirish. Globallashtirish va raqamli o'zgarishlar sharoitida intellektual resurslardan samarali foydalanish alohida ahamiyat kasb etmoqda. Aynan xodimlarning bilimi, ko'nikmalari, tajribasi, shuningdek, innovatsion texnologiyalarni joriy etish xizmatlar sifatini oshirish, ularning ommabopligini kuchaytirish va mijozlar ehtiyojlarini qondirish uchun asos bo'lmoqda. Bugungi kunda xizmatlar bozorida raqobat kompaniyalardan - moslashuvchanlik va innovatsiyalarga intilishni talab qilmoqda. An'anaviy yondashuvlar o'rnini intellektual resurslardan optimal foydalanishga qaratilgan strategik boshqaruv egallamoqda. Bu inson kapitalini rivojlantirish, raqamli texnologiyalarni joriy etish, bilim almashish madaniyatini shakllantirish va ma'lumotlar tahlilidan faol foydalanishni nazarda tutadi.

Ushbu maqolaning maqsadi tashkilotlarda intellektual resurslardan foydalanish samaradorligini oshirishning asosiy yondashuvlari va usullarini o'rganish, ularning raqobatbardosh ustunliklarni shakllantirishdagi rolini aniqlash, shuningdek, ko'rsatilayotgan xizmatlar sifatini yaxshilash va optimallashtirishning amaliy vositalarini belgilash, xizmat ko'rsatish sohasida intellektual resurslardan foydalanish samaradorligini oshirishning asosiy jihatlarini ko'rib chiqish hamda ushbu sohadagi kompaniyalarning barqaror o'sishiga erishish yo'llarini aniqlashdan iboratdir. Intellektual resurslardan foydalanish xizmat ko'rsatish sohasida muvaffaqiyatga erishishning asosiy omilidir. Maksimal samaradorlikka erishish uchun kompaniyalar zamonaviy texnologiyalarni birlashtirishi, inson kapitalini rivojlantirishi, innovatsion madaniyatni shakllantirishi va bilimlarni faol boshqarishi kerak.

Ushbu xulosalar ushbu maqola doirasida tahlil qilish va amaliy tavsiyalar ishlab chiqish uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

Tadqiqot metodologiyasi. Tashkilotlarda intellektual resurslardan foydalanish xususiyatlarini chuqurroq o'rganish maqsadida maqolada so'rovnoma o'tkazish va statistik tahlil usullari qo'llanildi.

Tahlil va natijalar. To'plangan ma'lumotlar va o'tkazilgan tadqiqotlar asosida xizmat ko'rsatish sohasida intellektual resurslardan foydalanish samaradorligiga ta'sir qiluvchi asosiy omillar kompleks tahlil qilindi. Xodimlar o'rtasida o'tkazilgan so'rovlar va rahbarlar bilan o'tkazilgan suhbatlar shuni ko'rsatdiki, xodimlarni o'qitish va rivojlantirishga faol sarmoya kiritadigan kompaniyalar yuqori samaradorlik ko'rsatkichlariga erishadilar. Qayta o'qitish, mustaqil o'qishlar va treninglarning yo'qligi motivatsiyaning pasayishiga va kadrlar qo'nimsizligining oshishiga olib keladi. Murabbiylik, onlayn kurslardan foydalanish va professional konferensiyalarda ishtirok etish kabi zamonaviy yondashuvlar xodimlarning kompetensiya darajasini sezilarli darajada oshiradi.

Inson kapitalining rivojlanishi ko'rsatilayotgan xizmatlar sifatiga bevosita bog'liq. Tizimlashtirilgan o'qitish dasturlarini joriy etish samaradorlikni oshirishning ustuvor yo'nalishi hisoblanadi. Raqamli texnologiyalarni joriy etish tahlili jarayonlarni avtomatlashtirish va innovatsion platformalardan foydalanish samaradorlikka sezilarli ta'sir ko'rsatishini aniqladi.

CRM tizimlari, bulutli xizmatlar va ma'lumotlarni tahlil qilish vositalaridan foydalanadigan kompaniyalar unumdorlikni 20-30% ga oshirishga erishadilar. Biroq, so'rovda qatnashgan kompaniyalarning 45 foizi xodimlarning qarshiligi va ushbu tizimlarni boshqarish uchun malakali xodimlarning yetishmasligi kabi texnologiyalarni joriy etish muammolariga duch kelmoqda.

Texnologiyalarni muvaffaqiyatli joriy etish nafaqat texnik yechimlarni, balki xodimlarni tayyorlash va tashkiliy madaniyatni o'zgartirishni ham talab qiladi. Tadqiqot natijalari shuni tasdiqladiki, bilimlarni boshqarish tizimlari rivojlangan kompaniyalar ko'proq muvaffaqiyatga erishadilar. Ushbu sohada aniqlangan asosiy muammolar esa quyidagilarni tashkil etadi: ichki jarayonlarda markazlashgan bazalarning mavjud emasligi. Bo'limlar o'rtasida bilimlar almashinuvi darajasining pastligi. Bilimlarni boshqarish jarayonlarini raqamlashtirishning yetarli emasligi. Yagona bilimlar bazasini shakllantirish va ma'lumotlarni boshqarish uchun raqamli platformalardan foydalanish jamoaviy ish samaradorligini va qaror qabul qilish tezligini oshiradi. Innovatsiyalarni faol joriy etgan kompaniyalar yuqori raqobatbardoshlikni namoyish etadi. Asosiy yondashuvlar quyidagilardan iborat: xodimlarni g'oyalarni ilgari surishga rag'batlantirish dasturlari, yangi yondashuvlarni tezda sinab ko'rish va joriy etish imkonini beruvchi tezkor ish usullaridan foydalanish.

Tashqi hamkorlar, jumladan, startaplar va ilmiy muassasalar bilan hamkorlik qilish. Innovatsion yondashuvlarni joriy etayotgan kompaniyalar bozor o'zgarishlariga tezroq moslashishga va noyob xizmatlarni taklif etishga qodir. Intellektual resurslardan

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'OYALAR

samarali foydalanishga to'sqinlik qilayotgan asosiy muammolar quyidagilardan iborat: xodimlar motivatsiyasining past darajasi (respondentlarning 39%). Texnologiyalarni joriy etish va xodimlarni rivojlantirish uchun byudjetlarning cheklanganligi (kompaniyalarning 56 foizi). Rahbariyatning intellektual resurslarni boshqarishning zamonaviy usullaridan xabardorlik darajasining pastligi. Tadqiqot natijalari intellektual resurslarni boshqarishga kompleks yondashuv zarurligini tasdiqlaydi. Inson kapitalini tizimli ravishda rivojlantiradigan, texnologiyalarni joriy etadigan va bilimlarni boshqaradigan kompaniyalar samaradorlik ko'rsatkichlarini sezilarli darajada yaxshilashga erishadilar. Biroq, barqaror natijaga erishish uchun nafaqat investitsiyalar, balki tashkilotlar ichidagi madaniy o'zgarishlar ham zarur. Ushbu xulosalar shuni ko'rsatadiki, xizmat ko'rsatish sohasidagi muvaffaqiyat inson omili va texnologiyalarning o'zaro ta'siriga asoslangan ilg'or yondashuvlarni birlashtirishni talab qiladi.

Xulosa. Intellektual resurslar - raqobatbardoshlikning asosiy omili bo'lib, intellektual resurslardan, shu jumladan xodimlarning bilim, ko'nikma va tajribasidan samarali foydalanish xizmat ko'rsatish sohasidagi kompaniyalarning muvaffaqiyatli faoliyatining asosi hisoblanadi. Inson kapitalini rivojlantirish, innovatsion texnologiyalar va bilimlarni boshqarish tizimlarini joriy etish xizmatlar sifatini yaxshilash va unumdorlikni oshirishga yordam beradi. Bundan tashqari, xizmat ko'rsatish sohasida intellektual resurslardan samarali foydalanish inson kapitalini rivojlantirish, innovatsion texnologiyalarni tatbiq etish, bilimlarni boshqarish hamda innovatsion faoliyatni rag'batlantirishni qamrab oluvchi kompleks yondashuvni talab etadi. Mazkur komponentlarni muvaffaqiyatli ravishda integratsiya qilgan kompaniyalar o'zlarining raqobatbardoshligini sezilarli darajada oshirishga, xizmatlar sifatini yuksaltirishga va barqaror o'sishga erishish imkoniyatiga ega bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Друкер, П. Ф. (2002). Менеджмент в условиях перемен. – М.: ООО «Издательство Вильямс»
2. Иванов, И. В., Петров, А. Н. (2018). Управление персоналом в организациях сферы услуг. – СПб.: Питер.
3. Шумпетер, Й. (1934). Теория экономического развития. – М.: Наука.
4. Нонока, И., Takeuchi, X. (1995). Управление знаниями: создание новых знаний в организации. – М.: «Дело»